Lärarhandledning och diskussionsunderlag för elever

Inledning

Den här handledningen är ett komplement till boken ”Vad är grooming?” Boken tar på ett konkret och informativt sätt upp grooming, processen där en vuxen utnyttjar barn och unga sexuellt, både genom att få dem att skicka sexuella bilder och filmer över internet och genom att ha sex med dem vid träffar offline. Unikt för boken är dess tillgång till chatloggar från olika rättsfall, vilket ger eleverna möjlighet att följa den process som gjorde att förövare kan lura och utnyttja barn och ungdomar.

Med en utgångspunkt i boken tar handledningen upp identifieringen av grooming-processen, säkerhet på internet, förebyggande kunskap samt var man kan vända sig om man vill ha hjälp eller information.

Handledningen är uppdelad i två avsnitt och den inleds med lärarledda frågor som med fördel kan rikta sig till en hel klass.

Frågorna i det avsnittet är baserade på bokens faktaunderlag och svar står att finna i läsningen. Där kan du som lärare bistå eleverna om diskussionen skulle fastna.

I det andra avsnittet fokuserar frågorna främst på elevernas tankar kring de olika ämnena och vad de tror ligger bakom olika beslut som ungdomarna i boken fattar. Dessa frågor kan med fördel diskuteras i mindre grupper.

Om författarna

Sven Å Christianson är professor i psykologi vid Stockholms universitet. Han är även legitimerad psykolog och författare.

Christianson är med sin forskning, kliniska verksamhet och medverkan i brottsutredningar en av landets ledande rättspsykologer. Som konsult till polis, åklagare och advokater samt som sakkunnig i domstolar har hans kunskaper om förövare av grova sexual- och våldsbrott, traumatiska upplevelser hos barn och vuxna samt kognitiv intervjumetodik fått stort inflytande i rättsprocesser under flera decennier. Han är författare och medförfattare till ett tiotal böcker i psykologi, närmare 200 vetenskapliga artiklar och är flitigt citerad i den internationella litteraturen.

Ulrika Rogland är jurist specialiserad på brott i nära relationer, brott mot barn och sexuella brott. Ulrika har tidigare arbetat som domare och åklagare Hon arbetar sedan 2014 på advokatbyrå huvudsakligen som målsägandebiträde och ombud i vårdnadstvister. Hösten 2017 planerar hon att öppna en egen byrå med offret i centrum. 2005–2007 var Ulrika åklagare i Sveriges första stora groomingmål, Alexandramålet.

2013 tilldelades Ulrika Allmänna Barnahusets Stora pris, ett pris Åklagarmyndigheten inte tillät henne ta emot. 2014 tog Ulrika emot Fredrika Bremers Bra pris. Sommaren 2016 var hon sommarpratare i Sveriges Radio.

Lärarledda frågor

- Vad innebär grooming på nätet? Identifiera och diskutera olika grooming-processer.

- Var på nätet kan man utsättas för grooming?

- Om en ung person har en sexuell relation med en vuxen, när blir det i dina ögon ett brott?
  Varför går gränsen där?
  Vad säger lagen, och vad innebär brott mot den lagen?

- Vem tycker du har ansvaret för att kontakten/relationen utvecklas och fortsätter i en grooming-process?
  Varför tycker du så?
  Finns det några andra människor i ungdomars närhet som också skulle kunna ha ett ansvar i processen?

- Varför tror du att så många ungdomar som utsätts för övergrepp inte berättar om det och väljer att inte anmäla vad de utsatts för?

- Om du misstänker att en kompis, ett syskon eller en skolkamrat gör saker på nätet som de egentligen inte vill, hur gör du då?
  På vilket sätt kan du agera och hjälpa till?
  Finns det någon eller några personer som du bör vända dig till?

- Vem skulle du vända dig till för att få hjälp om du blev kontaktad av någon på nätet som du misstänker inte är den person som den utger sig för att vara?

- Hur kan man identifiera falska identiteter på nätet?
  Vad kan man tänka på för att öka sin egen säkerhet online?

Diskussionsfrågor för elevgrupper

- Vilka personer kan utsättas för grooming på nätet?
  Kan det drabba alla eller är det en särskild grupp av barn och ungdomar som utsätts för grooming?
- I boken beskrivs olika fall av grooming som alla involverar unga tjejer, men kan även killar bli utsatta för grooming?
  Kan tjejer utsätta andra för grooming?
  Varför/varför inte?
- Finns det skillnader mellan tjejer och killar när det gäller utsatthet på nätet?
- Är du generellt ”på din vakt” vid nya kontakter på nätet eller mer öppen?
- Vad gör att du litar på någon som du mött på nätet?
  Vad kan göra att du inte litar på någon?
  Tror du att tjejerna i boken skulle ha reagerat annorlunda på till exempel ”Alexandras” erbjudanden om han inte ljugit om sitt kön?
- I boken beskrivs det hur förövare stegvis närmar sig det sexuella, börjar med förslag om att ta en fika, för att sedan övertyga tjejerna att gå med på mer och mer.
  När kan det vara svårt att sätta gränser på nätet?
  Vad kan göra det svårare och vad kan göra det lättare?
- Hur sätter du gränser på internet, bland annat när det gäller nya bekantskaper?
  Tror du att dina gränser är de samma som dina klasskamraters, eller kan det finnas skillnader?
  Vad kan de bero på?
  Hur vet man om någon har gått över gränsen?
- Vad kan få personer som blir utsatta for grooming online att gå på en offline-träff med någon som de hittills bara träffat online?
  Vad skulle ”krävas” för att du skulle känna tillräckligt förtroende för någon du bara haft kontakt med på nätet för att träffa denne i verkligheten?
- Vad kan konsekvenserna bli av att du skickar bilder och filmer på dig via internet till någon som du inte känner/träffat i verkligheten?
- Alla har ett behov av bekräftelse, att få känna tillhörighet. Men finns det former av bekräftelse som är mindre bra?
- Anser du att det borde finnas en starkare identitetskontroll vid skapandet av konton på nätet?
  Vad skulle det kunna leda till?
- Vad tycker du är viktigast i arbetet med att se till att människor inte far illa på nätet?
  Vad kan samhället, skolan, föräldrar och vänner göra?
  Vad kan du göra?
- Vad kan du göra om du skickat bilder och sedan blir hotad till att skicka fler bilder och utföra handlingar mot din vilja?
- Det förekommer att förövare hotar att sprida dina bilder om du inte snabbt skickar nya, vad kan du göra i en sådan situation?

Frågor för unga barn

- På internet kan man låtsas vara någon annan än den man är.
  Vuxna kan låtsas vara barn, pojkar, flickor eller tvärtom.
  Har det hänt dig att någon du haft kontakt med inte varit den du tror den är?
  Hur fick du reda på det?
  Vad gjorde du då?

- Har det hänt dig att någon på internet vill att du ska visa snoppen eller snippan?
  Vad gjorde du?
  Vad skulle du göra om det hände?

- Brukar du berätta ditt namn, telefonnummer eller var du bor för någon på nätet?
  Varför ska man vara försiktig med att lämna ut det?

- Brukar du prata med dina föräldrar eller någon annan vuxen om vad du gör på internet?
  Varför tror du det är viktigt att berätta om vad som händer på internet?

Lärarhandledningen får kopieras i skolan
i samband med undervisning baserad på boken
Vad är grooming?

© 2017 Sven Å Christianson, Ulrika Rogland & Arx Förlag AB
www.arxforlag.se
info@arxforlag.se